

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 452/2566

นาง ม.ผู้ร้อง กรมสรรพากรผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 57, ป.พ.พ. มาตรา 1382, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.รัชฎากร มาตรา 12, ป.รัชฎากร มาตรา 12 ทวิ, ป.วิ.พ. มาตรา 27

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้คดีนี้ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์จนกระทั่งมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธิให้ผู้ร้องมีชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทแล้วโดยไม่มีการออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม แต่ผู้ร้องอาจนำคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทไปใช้ยื่นแก่บุคคลภายนอกได้ ทั้งยังทำให้ผู้คัดค้านสิ้นสิทธิในการบังคับคดีแก่ที่ดินพิพาทที่ยึดไว้เพราะที่ดินพิพาทไม่ใช่ของ ร. ลูกหนี้ของผู้คัดค้านอีกต่อไป ผู้คัดค้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและชอบที่จะยื่นคำร้องขอสอดเข้ามาในคดีเพื่อยังให้ได้รับความรับรองคุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 57 (1) ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ร้องครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทด้วยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของตั้งแต่ปี 2548 แต่ปรากฏว่าเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2551 ผู้คัดค้านอาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งป.รัชฎากร ยึดที่ดินพิพาทของ ร. เพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ค่าภาษีอากรค้าง ตามประกาศกรมสรรพากร (ภ.ส. 18) เรื่อง ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร โดยปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ที่ดินพิพาทและส่งสำเนาประกาศยึดที่ดินพิพาทให้ ร. โดยชอบแล้ว เมื่อผู้คัดค้านยึดที่ดินพิพาทก่อนที่ผู้ร้องจะครอบครองที่ดินพิพาทครบ 10 ปี จึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ร้องครอบครองที่ดินพิพาทโดยสงบด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ เพราะสิทธิของผู้ร้องถูกระทบโดยการยึดทรัพย์ของผู้คัดค้านที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่ง ป.รัชฎากร แม้ผู้ร้องครอบครองที่ดินพิพาทติดต่อกันเกินกว่า 10 ปี ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1382 ผู้คัดค้านไม่ได้ร้องคัดค้านเข้ามาในคดีในศาลชั้นต้นจึงถือได้ว่าผู้คัดค้านเป็นบุคคลภายนอกคำสั่งศาลชั้นต้นที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทไม่ผูกพันผู้คัดค้านตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 บรรทัดสอง (2) ผู้คัดค้านจึงสามารถพิสูจน์ได้ว่า ที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของ ร.

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจากผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 21863 จังหวัดพิษณุโลก เนื้อที่ 1 งาน 22 ตารางวา โดยการครอบครองปรปักษ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านขอให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ให้ที่ดินพิพาทกลับมาเป็นของนายรัชต์เขตต์ตามเดิม ศาลชั้นต้นได้สอบสวนแล้วมีคำพิพากษา (ที่ฎก คำสั่ง) ให้ยกคำร้องของผู้คัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังเป็นยุติได้ว่า ประมาณปี 2550 นายรัชต์เขตต์ได้รับหนังสือแจ้งประเมินภาษีอากรจาก

ผู้คัดค้านให้ชำระภาษีอากรจำนวน 267,880,741 บาท (ยังไม่รวมเงินเพิ่มตามกฎหมาย) วันที่ 11 มกราคม 2551 นายรชต์เขตต์ไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ วันที่ 19 มีนาคม 2551 ผู้คัดค้านโดยอธิบดีกรมสรรพากร ประกาศคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 21863 เลขที่ดิน 122 จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีชื่อนายรชต์เขตต์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เพื่อขายทอดตลาดนำเงินชำระภาษีอากรค้างดังกล่าว และเจ้าพนักงานของผู้คัดค้านไปทำการยึดที่ดินพิพาทไว้วันที่ 4 เมษายน 2551 ต่อมาวันที่ 15 มิถุนายน 2553 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของนายรชต์เขตต์ นายรชต์เขตต์จึงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้คัดค้านเป็นจำเลยขอให้เพิกถอนการประเมินภาษีอากรและเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวต่อศาลภาษีอากรกลาง ซึ่งต่อมาวันที่ 6 กันยายน 2560 ศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามศาลภาษีอากรกลางให้ยกฟ้องโจทก์ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านว่า ผู้คัดค้านมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์เพื่อให้ที่ดินพิพาทกลับคืนมาเป็นของนายรชต์เขตต์หรือไม่ โดยผู้คัดค้านฎีกาว่า ผู้คัดค้านยึดที่ดินพิพาทไว้เพื่อขายทอดตลาดก่อนที่จะมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์เมื่อคำร้องขอของผู้ร้องเป็นเพียงการร้องเพื่อขอให้รับรองสิทธิย่อมไม่มีการบังคับคดีแก่ผู้ใดตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง การที่ผู้ร้องนำคำสั่งศาลไปแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินและเปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินจึงไม่ทำให้การบังคับคดีเสร็จสิ้นลง ผู้คัดค้านเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิเหมือนเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ยึดที่ดินพิพาทไว้เพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระค่าภาษีอากรค้างของนายรชต์เขตต์ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 12 นายรชต์เขตต์เจ้าของเดิมสมรู้ร่วมคิดกับผู้ร้องหลบเลี่ยงการถูกบังคับคดีที่ผู้คัดค้านมีคำสั่งยึดที่ดินพิพาทไว้จึงต้องห้ามตามประมวลรัษฎากร มาตรา 12 ทวิ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอครอบครองปรปักษ์โดยไม่สุจริตและครอบครองที่ดินพิพาทยังไม่ครบ 10 ปี นายแดงบิดาผู้ร้องไม่ได้ซื้อที่ดินพิพาทคืนมาจากนายรชต์เขตต์ ผู้ร้องไม่มีเจ้าของที่ดินข้างเคียงมาเบิกความสนับสนุน การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องโดยการครอบครองปรปักษ์จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นและให้ที่ดินพิพาทกลับคืนมาเป็นของนายรชต์เขตต์ตามเดิมนั้น เห็นว่า แม้อัตินี้ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์จนกระทั่งมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธิให้ผู้ร้องมีชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทแล้วโดยไม่มีการออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ตามแต่ผู้ร้องอาจนำคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทดังกล่าวไปใช้ยื่นแก่บุคคลภายนอกได้ ทั้งยังทำให้ผู้คัดค้านสิ้นสิทธิในการบังคับคดีแก่ที่ดินพิพาทที่ยึดไว้นั้นได้ เพราะที่ดินพิพาทไม่ใช่ของนายรชต์เขตต์ลูกหนี้ของผู้คัดค้านอีกต่อไป ผู้คัดค้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและชอบที่จะยื่นคำร้องขอสอดเข้ามาในคดีได้ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเพื่อยังให้ได้รับความรับรองคุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ฎีกาของผู้คัดค้านในส่วนนี้ฟังขึ้น ส่วนประเด็นที่ผู้คัดค้านฎีกาขอให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์เพื่อให้ที่ดินพิพาทกลับคืนมาเป็นของนายรชต์เขตต์ตามเดิม โดยอ้างว่าผู้ร้องใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์

ความจริงแล้วผู้ร้องครอบครองที่ดินพิพาทยังไม่ครบ 10 ปีนั้น เห็นว่าคดีนี้ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของตั้งแต่ปี 2548 แต่ปรากฏว่าเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2551 ผู้คัดค้านอาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร ยึดที่ดินพิพาทของนายรัชต์เขตต์เพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ค่าภาษีอากรค้าง ตามประกาศกรมสรรพากร (ภ.ส. 18)เรื่อง ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรฉบับลงวันที่ 19 มีนาคม 2551 โดยผู้คัดค้านปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ที่ดินพิพาทและส่งสำเนาประกาศยึดที่ดินพิพาทให้นายรัชต์เขตต์โดยชอบแล้ว เมื่อผู้คัดค้านยึดที่ดินพิพาทเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ค่าภาษีอากรค้างในวันที่ 4 เมษายน 2551 ก่อนที่ผู้ร้องจะครอบครองที่ดินพิพาทครบ 10 ปี กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ร้องครอบครองที่ดินพิพาทโดยสงบด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ เพราะสิทธิของผู้ร้องถูกระทบโดยการยึดทรัพย์ของผู้คัดค้านที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร แม้ผู้ร้องครอบครองที่ดินพิพาทติดต่อกันเกินกว่า 10 ปี ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 เมื่อผู้คัดค้านไม่ได้ร้องคัดค้านเข้ามาในคดีในศาลชั้นต้นจึงถือได้ว่าผู้คัดค้านเป็นบุคคลภายนอก คำสั่งศาลชั้นต้นที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทไม่ผูกพันผู้คัดค้านตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคสอง (2) ผู้คัดค้านจึงสามารถพิสูจน์ได้ว่าที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของนายรัชต์เขตต์ ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งและคำพิพากษาให้ยกคำร้องของผู้คัดค้านมานั้นไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้นพิพากษากลับ ให้เพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 21863 จังหวัดพิษณุโลกตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 และให้ถือว่าที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของนายรัชต์เขตต์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

อดิศักดิ์ ตันติวงศ์ · กัมปนาท วงษ์นรา · นพรัตน์ ชลวิทย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/452/2566>